

CAPS DE SERP

Patrick Radden Keefe (Dorchester, Massachusetts, 1976) és redactor de *The New Yorker* i ha escrit per a *The New York Times Magazine*, *Slate* i *The New York Review of Books*, entre altres mitjans. L'any 2014 va obtenir el National Magazine Award d'article de fons, i els anys 2015 i 2016 va ser finalista del National Magazine Award de reportatge. Ha rebut diverses beques, entre d'altres, de la New America Foundation i de la fundació Guggenheim. El seu llibre *No diguis res* (Periscopi, 2020) va guanyar el Premi Orwell de no-ficció política 2019 i va ser considerat un dels millors llibres de no-ficció de la dècada. Amb *L'imperi del dolor* (Periscopi, 2021) va guanyar el Premi Baillie Gifford de no-ficció. A *Canalles* (Periscopi, 2023), recull dotze històries publicades prèviament a *The New Yorker*, en una obra que ens permet copsar la seva destresa narrativa i periodística.

Ricard Gil

Va néixer a Barcelona l'any 1965 i té una dilatada trajectòria com a traductor de l'anglès al català i al castellà. És autor de la crònica autobiogràfica *Bola y cadena* (Milenio, 2003) i de la novella *Enhorabona pel programa* (66 RPM Edicions, 2018). És director del programa de ràdio *Guitarra, baix i bateria* (Ràdio Silenci) i ha publicat també una vintena de discos, la majoria amb el grup que va fundar a l'adolescència, Brighton 64.

Time – «Es llegeix com una barreja d'*El padrí* i *Chinatown*, amb tirotejos, una capo despietada i una muntanya de diners en efectiu. Excepte que tot és veritat.»

The New York Times Book Review – «Estimulant, viu. Keefe escriu amb gràcia, d'una manera penetrant i amb perspicàcia. I sense sacrificar ni un bri d'impuls narratiu, descabdella una operació de tràfic d'éssers humans molt complexa de manera que el lector el pot seguir com si res.»

The Times – «Un poderós reportatge sobre el violent inframon del Chinatown de Nova York.»

The Washington Post – «De lectura imprescindible. Una història rica i ben explicada, tan plena de suspens i amb tants girs inesperats que en alguns moments es llegeix com una novel·la de John le Carré.»

Newsweek – «Narrat minuciosament i explicat de manera vívida.»

USA Today – «Una revelació. Atractiu i informatiu. Keefe manté una justícia i objectivitat lloables en informar d'una història fascinant.»

The Boston Phoenix – «Una sala sencera plena de guionistes de Hollywood emmanillats als seus portàtils no s'atreveria a imaginar una història criminal tan allucinant com la història real de la Germana Ping.»

Jane Mayer – «Keefe ha escrit un thriller brillant de no-ficció. *Caps de serp* es llegeix com una versió xinesa-nord-americana de *The Sopranos*, excepte que el cap de la màfia és una àvia que

dirigeix una empresa de contraban de persones i que la història és certa.»

David Grann – «*Caps de serp* aconsegueix el que només poden fer els millors reportatges: descobreix un món ocult sorprenent. Keefe porta el lector a un viatge fascinant. Aquest llibre canviarà per sempre la comprensió del que significa convertir-se en nord-americà.»

Patrick Radden Keefe

CAPS DE SERP

.....

***UNA CRÒNICA SOBRE EL PODER
I EL CONTRABAN DE PERSONES
A CHINATOWN***

Traducció de l'anglès de Ricard Gil

ASTROLABI, 17

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *The snakehead*
© Patrick Radden Keefe, 2009

Primera edició: setembre del 2024

© de la traducció: Ricard Gil, 2024
© de la fotografia de l'autor: Joan Morejón Baltà

Fotografia de coberta: Lerone Pieters/Unsplash

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2024

Publicat per Edicions del Periscopi SLU
info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
Twitter/X: twitter.com/Ed_Periscopi
Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola
Maquetació: Tono Cristòfol
Correcció: Miquel Saumell Santauegènia, Núria Saurina Eudaldo
i Carlota Cots Catafal
Disseny de la col·lecció i interiors: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams
i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Dipòsit legal: B 13565-2024
ISBN: 978-84-19332-73-8

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització
escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la
reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment,
inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars
mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Sumari

Personatges	II
Mapa de Chinatown	16
1. Pelegrins	17
2. Marxar de Fujian	41
3. Una dona de divuit mil dòlars.....	61
4. <i>Dai lo</i> del Fuk Ching.....	87
5. Aigües ràpides	117
6. L'any de la serp	137
7. Mombasa	163
8. El vaixell fantasma.....	183
9. La matança de Teaneck.....	199
10. Motí a l'Atlàntic	221
11. Un temor fonamentat.....	239
12. L'Home Gras	269
13. Ocells de llibertat	293
14. El carpi i la gran muralla.....	319
15. Llibertat condicional	333
16. La internacional dels caps de serp.....	353
17. Agafar Lilly Zhang.....	369
18. La mare de tots els caps de serp	385

Epíleg	413
Agraïments	433
Nota sobre les fonts	441
Notes	445

Personatges

A causa de l'abast històric i geogràfic d'aquesta crònica, hi apareixen, per necessitat, molts personatges. Com que *Caps de serp* és una crònica sobre persones trasplantades d'un país a un altre, a molts dels individus que s'hi descriuen se'ls coneix per més d'un nom. Per minimitzar la confusió dels lectors que no estiguin avesats als noms xinesos, en molts casos he fet servir per defecte els noms anglesos adoptats per alguns dels personatges xinesos. D'aquesta manera, Chung Sing Chau, que en arribar als Estats Units va passar a dir-se Sean Chen, en aquest relat serà Sean Chen. Com que alguns dels personatges del llibre han estat implicats en el crim organitzat, i com que els gàngsters xinesos comparteixen amb els seus parents de la màfia italiana una facilitat meravellosa per inventar sobrenoms, he optat per referir-me a alguns personatges principalment per aquests sobrenoms (com el Senyor Charlie o l'Home Gras), per l'únic motiu que aquests sobrenoms seran més fàcils de recordar per als lectors.

En els noms xinesos, el cognom acostuma a precedir el nom de pila, de tal manera que en el nom complet de la Germana Ping, Cheng Chui Ping, Cheng és el cognom. He seguit la forma xinesa amb poques excepcions, com Kin Sin Lee i Pin

Lin, quan, per alguna raó, els advocats, funcionaris d'immigració, passatgers del *Golden Venture* i amics i socis de l'individu en qüestió han decidit capgirar-ne l'ordre, col·locant primer el nom de pila i després el cognom, i per mi fer-ho d'una altra manera hauria estat un formalisme. En la llista que incloc a continuació, el nom en negreta és el que es fa servir en el cos del llibre, els sobrenoms apareixen entre cometes, i entre parèntesis hi ha els àlies, els noms reals (si la persona ha adoptat un nom o un sobrenom anglès) i les formes xineses tradicionals (en els pocs casos en què me n'he allunyat).

«Ah Kay» (Guo Liang Qi), líder de la banda del Fuk Ching.

«Ah Wong» (Guo Liang Wong), germà petit de l'Ah Kay que va assumir el control de les operacions de contraban de persones.

Gloria Canales, contrabandista de persones de primera fila, establerta a Costa Rica.

Ann Carr, advocada britànica de casos d'immigració que va representar Sean Chen a York, Pensilvània.

Ying Chan, periodista del *Daily News* que va fer un reportatge sobre el negoci dels caps de serp.

«**Senyor Charlie**» («Char Lee», «Ma Lee», Lee Peng Fei), contrabandista de persones per via marítima establert a Bangkok.

Sean Chen (Chung Sing Chau), adolescent fujianès a bord del *Golden Venture*.

Cheng Chai Leung, pare de la Germana Ping, un dels primers caps de serp fujianesos.

Cheng Chui Ping («Germana Ping»), cap de serp establerta a Nova York i banquera alternativa.

Cheng Mei Yeung, germà de la Germana Ping, contrabandista de persones establert a Guatemala, Califòrnia i Bangkok.

Monica Cheng (Cheng Hui Mui), filla gran de la Germana Ping i Cheung Yick Tak.

Susan Cheng (Cheng Tsui Wah), germana de la Germana Ping, aconseguia documents de viatge per als migrants introduïts de contraban.

Cheung Yick Tak («Billy»), marit de la Germana Ping.

Beverly Church, infermera i assistent jurídica de York, Pensilvània, es va involucrar amb els detinguts del *Golden Venture*.

Patrick Devine, agent de l'INS, el Servei d'Immigració i Naturalització dels EUA, establert a Buffalo.

James Dullan, conductor de la ruta del Niàgara per al contraban de persones.

Kenny Feng, cap de serp taiwanès i soci de la Germana Ping, establert a Guatemala.

Foochow Paul (Kin Fei Wong), primer cap de la banda del Fuk Ching.

Ed Garde, detectiu que investiga conjuntament amb l'Oficina del Xèrif del Comtat de Niàgara.

«**l'Home Gras**» («Four Star», Dickson Yao), traficant de drogues establert a Hong Kong i informador de la DEA, l'Agència de Control de Drogues, i de l'INS.

Richard Kephart, conductor de la ruta del Niàgara per al contraban de persones.

Ray Kerr, cap de la brigada C-6, tractava amb Dan Xin Lin.

Kin Sin Lee (Lee Kin Sin), representant del Senyor Charlie, cap dels representants dels caps de serp a bord del *Golden Venture*.

Dougie Lee, agent de la Brigada Jade del Departament de Policia de Nova York.

Peter Lee, agent especial de l'FBI, tractava amb la Germana Ping.

Dan Xin Lin (Lin Dan Xin), membre de la banda del Fuk Ching, va desertar per començar el seu propi operatiu de contraban de persones.

- Li Xing Hua** («Estúpid»), membre de la banda del Fuk Ching, guardaespalles de l'Ah Kay.
- Sam Lwin**, primer oficial del *Golden Venture*, birmà, posteriorment va agafar el control de la nau.
- Joan Maruskin**, pastora metodista de York, Pensilvània, es va involucrar amb els detinguts del *Golden Venture*.
- Billy McMurry**, agent especial de l'FBI, responsable de la investigació de la Germana Ping a partir del 1997.
- Doris Meissner**, cap de l'INS nomenada pel president Clinton després de l'incident del *Golden Venture*.
- Don Monica**, agent de l'INS establert a Nairobi.
- Konrad Motyka**, agent especial de l'FBI que va treballar tant en el cas del Fuk Ching com en el de la Germana Ping.
- Joe Occhipinti**, cap de la Unitat Anticontraban de Persones de l'INS i investigador principal de l'Operació Hester.
- Benny Ong** («Oncle Set», Ong Kai Sui), conseller vitalici del tong del Hip Sing a Chinatown.
- «**Paul**» (Min Hoang), contrabandista de persones vietnamita establert al Canadà, pilotava barques a través del riu Niàgara.
- «**Peter**» (Cheng Wai Wei), cunyat de la Germana Ping, marit de la Susan, controlava la ruta de contraban de persones del Niàgara.
- Pin Lin** (Lin Pin), passatger del *Golden Venture* representat per Craig Trebilcock.
- Pao Pong**, agent de la Policia de Turisme de Pattaya, va interrompre el carregament del *Golden Venture* a Tailàndia.
- Grover Joseph Rees III**, director jurídic de l'INS.
- Luke Rettler**, advocat de l'oficina del fiscal del districte de Manhattan, especialitzat en bandes asiàtiques.
- Mark Riordan**, agent de l'INS establert a Bangkok.
- Eric Schwartz**, agent del Consell de Seguretat Nacional dels EUA, va coordinar la resposta de Washington a l'incident del *Golden Venture*.

Gerald Shargel, advocat defensor de criminals prominents, va representar l'Ah Kay.

Sterling Showers, obrer jubilat de York, Pensilvània, va fer-se amic dels detinguts del *Golden Venture*.

Bill Slattery, cap de l'INS al districte de la ciutat de Nova York
Song You Lin, assassí de la banda del Fuk Ching.

Jerry Stuchiner, cap de l'INS a Hong Kong i després a Hondures.

Alan Tam («Ha Gwei»), membre del Fuk Ching mig afroamericà, xofer i mitjancer de la banda.

Amir Tobing, capità del *Golden Venture*, indonesi.

Craig Trebilcock, York, Pensilvània, advocat de tribunals, va encapçalar la tasca jurídica d'ofici en representació dels detinguts del *Golden Venture*.

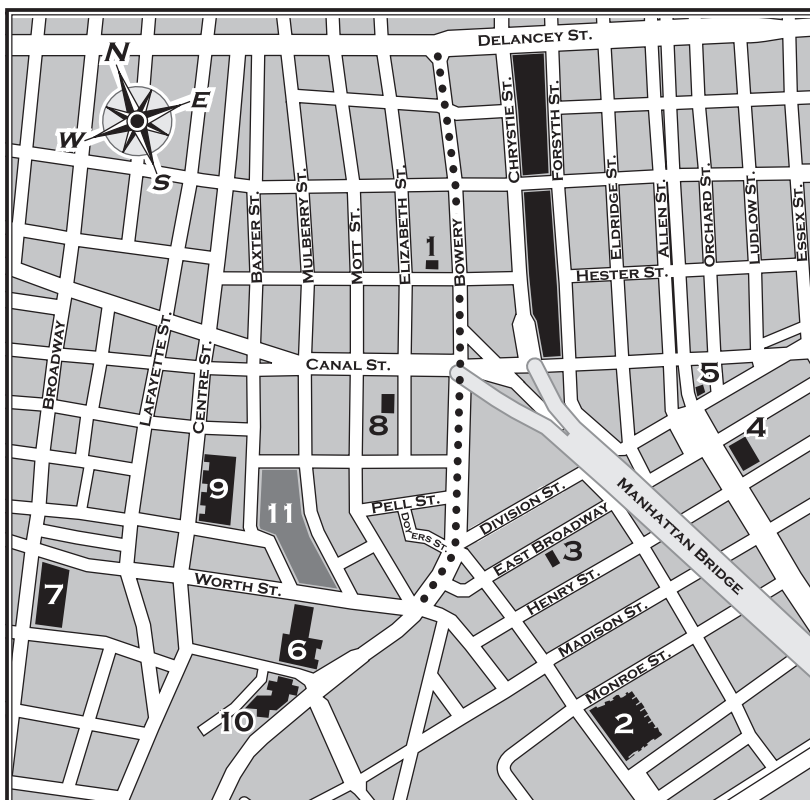
Wang Kong Fu, un dels socis més pròxims a la Germana Ping en el contraban de persones, va presentar-li l'Ah Kay.

Herbie Weizenblut, soci de Jerry Stuchiner, col·locat com a cònsol d'Hondures a Hong Kong.

Weng Yu Hui, home fujianès passat de contraban per la Germana Ping, més tard es va convertir en un dels caps de serp del *Golden Venture*.

Yang You Yi, passatger fujianès del *Golden Venture* i el primer artista a fer escultures de paper a la presó de York, Pensilvània.

Mapa de Chinatown

1. Tak Shun Variety Store	8. Cinquè Districte Policial del Departament de Policia de Nova York
2. Pis de la Germana Ping	9. Oficina del fiscal del districte de Manhattan; despatx de Luke Rettler
3. Restaurant Yung Sun	10. Centre Penitenciari Metropolità
4. Associació Fukianesa Americana	11. Columbus Park
5. Botiga d'electrònica	
6. Palau de justícia dels Estats Units	
7. Seu de l'FBI	

1

Pelegrins

El vaixell va tocar terra, finalment, a noranta metres de la península de Rockaway, un braç de sorra llargarut i esquelètic que forma una mena de barrera entre els límits meridionals de Brooklyn i Queens i les aigües furioses de l'Atlàntic. Arran de la guerra del 1812, els habitants de Nova York van construir fortificacions i van col·locar canons al llarg de les platges d'aquest braç de terra per defensar-se de les invasions estrangeres. Fins i tot abans de l'arribada dels colonitzadors blancs, els indis canarsie de la zona ja van veure que aquells divuit quilòmetres de dunes i vegetació eren un indret únic i ideal per establir-s'hi. El terme *rockaway* deriva del canarsie *reckouwacky*, que significa «un lloc per a la nostra gent».

Passat el pont de l'autovia de Marine Parkway, que enllaça amb el continent, hi ha una carretera solitària que recorre el centre de la península a través dels bungalows de la Cooperativa Breezy Point, retirats i preparats per a l'hivern, i arriba fins a la punta occidental de Rockaway, on els caps de setmana pescadors de canya atrapen amb l'ham llobarros i tallahams. Mirant al sud, més enllà de la platja, cap a l'Atlàntic, no diríeu mai que sou a tocar d'una de les ciutats més grans del món. Però si mireu cap a l'altra banda, a l'altre costat de la badia que forma la península,

al lluny, veureu Coney Island, el perfil cridaner de la muntanya russa del Cyclone, vella i tronada, per sobre del passeig marítim.

El 6 de juny del 1993, a tres quarts de dues de la matinalda d'aquell diumenge sense lluna, un cotxe de policia solitari avançava cap a l'est per aquesta carretera central, amb els fars il·luminant la foscor de l'asfalt. Un tram considerable de la península són terrenys considerats parc nacional, i dins del cotxe un agent de la Policia de Parcs de vint-i-vuit anys anomenat David Somma feia el torn de nit al costat del seu company, Steve Divivier. Divivier, de trenta anys, en feia quatre que formava part del cos, però aquesta era la primera vegada que patrullava de nit.

No acostumava a ser una tasca gaire emocionant. El veïnat de Breezy Point, a l'oest del pont, estava molt cohesionat. Les famílies eren, sobretot, d'irlandesos-americans que hi vivien des de feia generacions, policies municipals i bombers de classe treballadora, els pares i els avis dels quals, als anys cinquanta i seixanta, havien comprat cases d'estiueig barates a la platja, i que en cert moment havien pavimentat els terrenys arenosos i havien preparat les barraques de cap de setmana per a l'hivern. Amb el 98,5 per cent de residents blancs, Breezy Point tenia la peculiar distinció de ser el barri menys divers ètnicament de tota la ciutat de Nova York. Si patrullaves de nit per la platja podies ensopegar de tant en tant amb alguna festa improvisada o amb alguna foguera, però els delictes greus en aquesta zona eren insòlits. El cos de policia de Breezy Point estava format per auxiliars voluntaris. Els agents feien servir les manilles tan poques vegades que havien agafat el costum de greixar-les per evitar que es rovellessin.

Somma, que era qui conduïa, va ser el primer que ho va veure. Unes hores enrere, un xàfec havia deixat l'oceà cobert de boira. Però a la banda dreta, més enllà de la platja, un puntet de llum solitari d'un verd apagat perforava la foscor: era el llum d'un masteler.

Els agents van aturar el cotxe, en van sortir i es van enfil·lar al cim de les dunes que separaven la carretera de la platja. Van contemplar, al lluny, la silueta fantasmagòrica d'un vaixell, un mercant que devia fer uns quaranta-cinc metres d'eslora. L'embarcació s'inclinava lleugerament cap a un costat. Somma va tornar corrents al cotxe i va alertar per ràdio l'operador de guàrdia: hi havia un vaixell de grans dimensions perillosament a prop de la costa. Divivier i ell van tornar a pujar a la duna per donar-hi una altra ullada.

Aleshores van sentir els primers crits, que venien de l'aigua.

Mig apaivagats pel vent, els gemecs arribaven des de l'altra banda de la platja. Somma va tenir la sensació que eren crits desesperats; la mena de so que fan les persones quan saben que estan a punt de morir. Duia una llanterna i la va enfocar cap al vaixell. El mar estava encrespat, les onades eren ferotges i imprevisibles. A una vintena de metres, entre l'onatge, Somma va veure quatre caps que sobresortien de l'aigua. Els agents van fer mitja volta i van anar a correu cap al cotxe.

—Hi ha unes quantes persones dins de l'aigua! —va cridar Somma per la ràdio.

Divivier havia anat a buscar un salvavides i ja tornava corrents cap a la platja. Els dos agents van entrar a l'aigua sense dubtar. Era freda (11,5 graus) i l'onatge era violent, unes onades enormes que trencaven al seu voltant i amenaçaven d'engolir la gent. Divivier i Somma van seguir caminant amb l'aigua fins a la cintura. Quan Divivier va haver retallat la distància que el separava de les quatre persones, va llançar el salvavides en la seva direcció. Però el vent i el corrent el van allunyar. L'agent el va recuperar amb la corda, es va endinsar encara més en el mar i va tornar a llançar el flotador. Aquesta vegada tampoc va arribar a les persones que es debatien entre les onades.

En adonar-se que el rescat des de terra ferma era impossible, Divivier i Somma es van submergir i van començar a nedar, amb

aquelles onades enormes que els retorçaven el cos i se'ls estavellen al cap. Els naufrags es recargolaven en aquell mar fred. Al final, Divivier i Somma van aconseguir arribar-hi i van cridar per sobre del soroll eixordador, demanant-los que s'agafessin al salvavides. Aleshores, els agents van fer mitja volta i van arrossegar els desconeguts fins a la costa. Un cop allà, tots quatre es van deixar caure, panteixant, sobre la sorra. Eren homes asiàtics, van comprovar els agents, menuts i cadavèricament prims. Quan Somma hi va parlar, no va semblar que l'entenguessin. Simplement van alçar la vista, amb els ulls terroritzats, i van assenyalar el vaixell.

Els agents van sentir més crits que venien del mar.

La primera trucada de Somma a l'operador de la Policia de Parcs s'havia efectuat a la 1:46 h. Just a l'altra banda de la península, al costat de Rockaway del pont de Marine Parkway, hi havia una comissaria de la Guàrdia Costanera. Charlie Wells, un grumet de dinou anys, alt i de galtes rosades, estava de guàrdia com a radiotelefonista, des de la mitjanit fins a les quatre de la matinada. Wells, fill d'un cap del Servei d'Emergències Mèdiques, s'havia criat a Whitestone, Queens. Vivia al quarter; encara no feia un any que pertanyia a la Guàrdia Costanera.

—Un vaixell de pesca ha naufragat davant de Riis Park —va dir la veu d'un operador espetegant per la ràdio—. Hi ha quaranta persones a l'aigua!

Wells va sortir corrent del quarter, va engegar la camioneta i va fer un centenar de metres en direcció sud per la via d'accés cap a la platja de la banda de l'oceà. Wells va aturar el cotxe en un espai obert i va córrer cap a la platja, on es va veure sorprès per la visió d'una embarcació a la llunyania. «Ostres», va murmurar, de manera gairebé imperceptible.

A la platja que tenia al davant, semblava que tingués lloc una partida esbojarrada del joc del mocador. Unes deu o dotze

figures magres, algunes d'elles abillades amb vestits d'executiu convertits en parracs, d'altres simplement en roba interior, corrien en totes direccions, encaçades per un grup d'agents de policia fornits. Tres agents de la Policia de Parcs que a aquella hora no estaven de servei s'havien afegit a Somma i Divivier i intentaven atrapar els asiàtics que havien aconseguit arribar nedant fins a la platja.

—Ajuda! —va cridar un dels agents, en veure Wells.

Wells va sortir disparat darrere d'un dels homes, li va guanyar terreny amb facilitat i el va placar. Era molt més menut que ell, prim, i estava totalment xop. Wells el va immobilitzar a terra i va alçar la vista per veure més persones que emergien d'entre les onades. Era una escena dantesca (semblava una presa falsa d'una pel·lícula de zombis), hordes d'homes i dones, demacrats i amb les galtes xuclades, que no paraven de sortir del mar. Alguns d'ells es desplomaven, esgotats, a la sorra. D'altres sortien corrents cap a les dunes, en un intent d'escapar dels policies. Encara n'hi havia que seguien agitant-se, bellugant-se d'una banda a l'altra i cridant enmig de les onades que espetegaven contra la costa. Amb dificultat, Wells va aconseguir distingir la silueta del vaixell un tros més enllà en la foscor. Es veia moviment a coberta, una certa commoció. Hi havia gent que saltava per la borda.

—Necessitem una barca de la Guàrdia Costanera! —va cridar un dels agents, adreçant-se a Wells—. I un helicòpter!

Wells va tornar corrents a la camioneta i es va comunicar per ràdio amb la comissaria.

—Em cal més ajuda —va dir—. Hi ha un vaixell cisterna de seixanta metres embarrancat davant de la platja i la gent s'està llançant a l'aigua.

La marea estava pujant i un fort contracorrent de l'oest arrossegava en paral·lel a la costa les persones que eren a l'aigua. Els agents van seguir aventurant-se dins l'aigua, una vegada i

una altra. Treien gent de les zones poc fondes i els arrossegaven fins a la costa. Els supervivents estaven aterrits, tenien la mirada extraviada, els petaven les dents i tenien la panxa extremament inflada per la ingestió d'aigua salada. Semblaven mig morts. Tots eren asiàtics i gairebé tots eren homes, però també hi havia algunes dones i uns quants infants. S'arrapaven als agents estrenyent-los fortament amb els braços i clavant-los els dits tan endins que, fins i tot, al cap d'uns dies els homes encara tenien marques descolorides a la pell de les espatlles i l'esquena.

Com que la nit era tan fosca, la tasca de localitzar les persones dins de l'aigua era difícil. Els homes depenien totalment de les llanternes, els rajos estrets de les quals recorrien les onades cercant l'aleteig d'uns braços o el blanc d'un parell d'ulls. Però les llanternes van començar a espatllar-se a causa de l'aigua salada, i quan els llums van deixar de funcionar, els responsables del rescat es van veure obligats a caminar dins l'aigua a les fosques, guiant-se per l'oïda. «Ens vam ficar a l'aigua guiant-nos únicament pel so de la veu humana», va escriure posteriorment un dels agents en un informe sobre l'incident. «Quan teníem sort, ho aprofitàvem per fer servir les llanternes per localitzar una persona... Quan no en teníem, les veus cessaven.» Els membres de l'equip de rescat van arrossegat desenes de persones fins a la costa. Cada cop que pensaven que ja no hi quedava ningú, els arribaven a les orelles més crits desesperats i havien de tornar-hi a entrar.

N'hi havia que estaven massa cansats per caminar o per moure's i els agents havien de carregar-los, doblegats a l'espatlla, i deixar-los en una zona més elevada. Allà es desplomaven, vomitant aigua salada, amb els cossos tremolosos i els rostres lleugerament morats a causa de la congelació. Els agents provaven de fer-los massatges a les cames i als braços per retornar-los la circulació. Alguns estaven histèrics, sanglotaven i assenyalaven el vaixell. D'altres semblava que deliressin i rodolaven per terra,

cobrint-se amb grapats de sorra, i no se sabia si ho feien per protegir-se el cos glaçat o per amagar-se dels agents. També n'hi havia que es comportaven amb més serenitat, potser perquè eren bons nedadors o perquè havien enxampat un corrent favorable. Aquests sortien caminant de l'aigua, es despullaven de la roba molla, treien un conjunt de roba eixuta d'una bossa de plàstic que duien lligada al turmell i es canviaven allà mateix, a la platja. Alguns s'asseien entre els supervivents que hi havia a la sorra, que cada cop eren més, i s'esperaven per veure què en farien, d'ells. D'altres, senzillament, seguien caminant, enfilaven les dunes i desapareixien en la fosca quietud residencial de Breezy Point.

A Nova York i a Nova Jersey, els telèfons començaven a sonar. Policies i bombers, rescatadors i tècnics d'emergències mèdiques allargaven la mà per agafar els busques que tenien a la tauleta de nit i es llevaven. Quan té lloc algun desastre, la majoria de nosaltres correm, de manera innata, en la direcció contrària, i només ens aturem per mirar atònits quan hem posat una certa distància amb el perill pròxim. Però hi ha una raça particular de professionals que corre sempre cap al perill, fins i tot quan els altres encara n'estem fugint. Tan bon punt es va començar a escampar la notícia entre els serveis d'emergència de Nova York i Nova Jersey que un vaixell ple de persones que no sabien nedar, probablement immigrants il·legals, havia encallat davant la costa de l'Atlàntic, es va engegar un rescat a gran escala. Va ser una de les operacions més importants i més atípiques de la història de Nova York, «com un accident d'avió en alta mar», tal com ho va descriure un dels rescatadors que hi van participar.

Un pilot corpulent de la Guàrdia Costanera anomenat Bill Mundy va rebre l'avís quan estava acabant un vol de manteniment amb el seu helicòpter i tot just havia aterrat a l'hangar de

la Guàrdia Costanera a l'Aeròdrom Floyd Bennett, a Brooklyn, just a l'altra banda del pont des de Rockaway. L'hèlice encara girava quan va rebre la trucada i Mundy va cridar el seu copilot i dos submarinistes, va tornar a pujar a l'aparell i es va enlairar una quinzena de metres. La boira començava a escampar i, després de sobrevolar el pont, més enllà de la franja fosca de teulades i arbres de Rockaway, van albirar el vaixell, a pocs quilòmetres de distància en línia recta, com una protuberància en aquell mar fosc de color pissarra. Travessant el cel amb l'helicòpter, va poder veure els rajos de llum estroboscòpica dels vehicles d'emergència: ambulàncies, cotxes patrulla i un comboi de camions de bombers com una exhalació pel pont en direcció a la platja.

L'helicòpter va arribar al lloc dels fets al cap de pocs minuts i Mundy va veure persones a la platja i persones al mar. El focus de l'aparell va pentinar el lloc, un cercle de llum blanca lliscant per sobre d'aquella aigua negra i de les figures fosques a bord del vaixell. La nau es deia *Golden Venture*, duia el nom escrit en lletres de motlle a la proa tota recoberta de sal. A la línia de l'aigua, la pintura verda estava plena d'osques pel rovell. Algú havia penjat dues escales de corda al lateral del vaixell i la gent baixava fins a la meitat de les escales i saltaven al mar.

Mundy no se'n sabia avenir. Havia rescatat moltes persones de l'aigua i sabia que el més esgarrifós per a elles era l'aspecte ignot del mar, la foscor voraç, incontenible i sense límits de l'oceà. En canvi, vet aquí unes persones que, en plena nit, en un lloc aliè, des d'una altura de vuit metres, es llançaven a l'aigua com si fossin lèmmings. Deuen fugir d'una mort segura, va pensar Mundy. Apareixien per les escotilles des dels budells del vaixell i s'acumulaven a la coberta. Es movien com es mouen les persones que han patit un xoc, bellugant els cossos de manera erràtica, espasmòdica, corrent amunt i avall i llançant-se per la borda com bales de canó.

Mundy va fer baixar l'helicòpter acostant-lo a l'embarcació, pentinant-la amb el focus lluminós, sense saber on havia d'enfocar. La gent de bord va mirar enlaire, espantada, i van començar a bellugar-se amunt i avall. «NO SALTEU», va dir el copilot de Mundy per l'altaveu. «QUEDEU-VOS A BORD.» Però el brogit de l'hèlice va ofegar la seva veu. I encara que els poguessin sentir, Mundy es va adonar que aquestes persones no eren americanes; era impossible saber quin idioma parlaven. L'helicòpter va seguir baixant i Mundy i els companys van provar de fer senyals amb les mans, amb els palmells estesos en un gest de contenció, amb l'esperança que la gent de bord els veiessin. Però la remor del rotor era capaç d'estabornir un home, i quan s'hi van acostar la gent va entrar en pànic i es van escampar per l'altra punta de la coberta.

Des de l'aire, Mundy es va fer una idea del que havia passat. Hi havia un banc de sorra, una mena de monticle, que s'havia format sota l'aigua a uns cent vuitanta metres de la costa. La proa havia picat contra aquest banc i l'havia cavalcats, de manera que els primers cinc metres del vaixell l'havien saltat per sobre. L'aigua que envoltava el vaixell devia semblar poc fonda (al capdavant, havien picat contra la sorra), però al cantó de la costa tornava a baixar i es feia més profunda. I les onades eren ferotges. Quan Mundy va encerclar el *Golden Venture*, va veure que l'hèlice continuava batent furiosament contra l'aigua a la popa del vaixell. Algunes persones que ja eren a l'aigua estaven sent arrossegades cap a les aspes. Per què la tripulació no havia apagat el motor? «Ha d'haver-hi algun pilot a bord», va dir Mundy. Va sintonitzar la ràdio al canal 16, la freqüència internacional d'emergències, i es va adreçar al vaixell: «Talleu el corrent!», va ordenar Mundy. «Apagueu el motor!»